

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 70/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. A., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ako aj svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí a tiež podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 353/07, 3 Co 311/08 z 18. novembra 2008 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 23 C 68/05 z 2. mája 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2010 doručená sťažnosť Ing. M. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom

JUDr. P. A., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí a tiež podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 353/07, 3 Co 311/08 z 18. novembra 2008 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 23 C 68/05 z 2. mája 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že predmetom konania pred okresným súdom vedeného pod sp. zn. 23 C 68/05 bolo rozhodovanie o návrhu Ing. M. S., B. (ďalej len „navrhovateľka“), proti sťažovateľovi vo veci rozvodu manželstva a úprave práv a povinností voči maloletým deťom M. S. (ďalej aj „maloletá M.“), a K. S. (ďalej spolu aj „maloleté deti“), na čas po rozvode. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 23 C 68/05 z 2. mája 2007 rozviedol manželstvo účastníkov konania a maloleté deti zveril na čas po rozvode do výchovy a opatery navrhovateľke. Sťažovateľa okresný súd zaviazal prispievať na výživu maloletých detí sumou 2 500 Sk, resp. 2 000 Sk mesačne a určil mu právo stretávať sa s maloletými deťmi každý víkend v párnom týždni od piatku od 18.00 h do nedele do 18.00 h.

Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie a zároveň aj návrh na opravu odôvodnenia rozsudku. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 Co 353/07, 3 Co 311/08 z 18. novembra 2008 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach potvrdil a návrh sťažovateľa na opravu odôvodnenia rozsudku zamietol.

Sťažovateľ zastáva názor, že napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu boli porušené ním označené základné práva podľa ústavy a listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí a podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa. V tejto súvislosti sťažovateľ po citácii ním označených práv konštatuje, že *„... základným právom tak detí ako aj ich rodičov na priamu výchovu detí rodičmi, a to v čo možno najširšom rozsahu zo strany oboch rodičov.*

Rovnako z nich nepochybne vyplýva, že záujem dieťaťa má pri rozhodovaní štátnych orgánov vždy prednosť pred ostatnými pre rozhodnutie podstatnými okolnosťami“, pričom podľa neho „Súdy sa v predmetných konaniach vyššie uvedenými ustanoveniami neriadili.“.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti argumentuje, že „Odvolací súd odôvodnil potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa v časti upravujúcej styk sťažovateľa s deťmi tým, že súdy určili iba minimálny rozsah a pravidlá styku, ktoré ďalej budú podľa jeho predpokladov rozvíjať obaja rodičia dohodou. Podľa názoru súdu, presným vymedzením období a hodín, kedy by mali byť deti k dispozícii otcovi by tak účastníkov ako aj deti zbytočne zväzovali a opäť by vyvolávali iba stresové situácie. Naopak možnosť voľnej dohody ohľadne styku v čase tak letných ako aj zimných a jarných prázdnin a to aj na dlhšie obdobie umožní účastníkom lepšie si zorganizovať tento čas pri zabezpečení aj prípadných zájazdov, ktoré nemusia korešpondovať s určeným časovým rozsahom v určení styku rozhodnutím súdu.

Takéto rozhodnutie, a to zvlášť s ohľadom na jeho odôvodnenie je v príkrom rozpore s vyššie uvedenými ustanoveniami tak Ústavy SR ako aj medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Súd na rovnakej strane odôvodnenia rozsudku konštatuje rozpory a rozsiahle narušenie vzťahov medzi účastníkmi, sťažujúcimi ich komunikáciu no súčasne odkazuje takto rozhádaných účastníkov na vzájomnú dohodu o výkone ich základných práv. Je celkom zřejmé, a z odôvodnenia rozsudku táto skutočnosť jasne vyplýva, že takejto dohody účastníci konania nie sú schopní, a to minimálne v blízkej dobe. Je teda scestné a základné práva sťažovateľa popierajúce také rozhodnutie, ktoré miesto jasnej úpravy styku s deťmi, ktorá by zabezpečila práva sťažovateľa ako rodiča podieľať sa v najširšej možnej primeranej miere na výchove vlastných detí, upraví styk iba čiastočne a práva jedného z rodičov, priznané v odôvodnení, v samotnom výroku neprizná a odkáže ich iba na úpravu dohodou. Samotné rozhodnutie súdu pritom nemá prednosť pred prípadnou inou dohodou rodičov o styku s deťmi, preto súdu nič nebránilo upraviť styk sťažovateľa s maloletými riadne a v celom rozsahu, pričom rodičia by sa aj v takom prípade mohli dohodnúť na inej, momentálnym potrebám detí a rodičov vyhovujúcej úprave.

Rozhodnutím o styku otca s deťmi, tak ako je uvedené vo výroku rozsudku, súd porušil nielen práva sťažovateľa ako rodiča zaručené medzinárodnými zmluvami, ale aj

ústavnú rovnosť účastníkov súdneho konania a rovnoprávnosť rodičov pri výchove ich detí. Súd totiž v plnej miere v odôvodnení priznáva práva na výchovu detí obom rodičom, výrokom však upravil iba práva jedného z rodičov a druhému z rodičov bez dôvodov, ktoré by mali čo i len najmenšiu oporu v právnych predpisoch, takúto úpravu a ochranu jeho práv odmietol.“.

V súvislosti s namietaným porušením svojich práv ako rodiča sťažovateľ poukazuje aj na právne závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. US 238/05, a to *„predovšetkým na potrebu zabezpečenia čo najširšej účasti na výchove dieťaťa pre toho rodiča, ktorý nemá dieťa v starostlivosti a na povinnosť súdu prihliadať vždy predovšetkým na záujmy maloletých detí“.*

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa sťažovateľ poukazuje na znalecký posudok vyhotovený v predmetnej veci a v ňom zaznamenaný rozhovor s maloletou M. 19. júla 2006, *„z ktorého jasne vyplýva neochota maloletej bývať trvalo u matky...“.* Podľa sťažovateľa *«Z dokazovania vyplynula jednak jasná túžba maloletej M. po trvalom pobyte v otcovej domácnosti a jednak skutočnosť, že matka obe deti v podstate „odkladá“ k starým rodičom... V prípade maloletej M. navyše z dokazovania vyplynula jasná preferencia otca ako rodiča, ktorému by chcela byť zverená do starostlivosti, a to práve z dôvodov spočívajúcich v základných právach dieťaťa – výchove vlastnými rodičmi. Sťažovateľ sa preto domnieva, že takisto samotným rozhodnutím o zverení maloletých detí do starostlivosti matky boli porušené základné práva jeho, ako aj maloletých detí.».*

Vo vzťahu k výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým krajský súd zamietol návrh na opravu dôvodov rozsudku súdu prvého stupňa, sťažovateľ namieta, že postupom a rozhodnutím súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti uvádza, že *„Krajský súd zamietnutie návrhu sťažovateľa odôvodnil tým, že bol podaný až po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku v časti rozvodu manželstva účastníkov dňa 19. 7. 2007. Zároveň však priznáva, že návrh na opravu bol podaný faxom už dňa 16. 7. 2007 a potvrdený dodaním originálu dňa 17. 7. 2007. Z uvedených podaní však podľa súdu*

nie je zrejmé, ako by mal opravu dôvodov súd vykonať. Súčasne súd síce uviedol, že oboznámením sa so spisovým materiálom nezistil, že by dôvody rozsudku nemali podklad v zistení skutkového stavu, avšak účelovosť tohto tvrdenia preukazuje tá skutočnosť, že jednotlivými námietkami sťažovateľa sa súd vôbec nezaoberal ani sa k nim nijako nevyjadril. Je teda zrejmé, že súd rozhodnutie o zamietnutí návrhu na opravu odôvodnenia rozsudku zamietol poukázaním na neskoré podanie takéhoto návrhu a jeho neurčitosť.“

V tejto súvislosti po citácii príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) sťažovateľ argumentuje, že z nich vyplýva, „že návrh na opravu odôvodnenia rozsudku musí byť podaný do nadobudnutia právoplatnosti predmetného rozsudku. Pritom nie je rozhodné, či daný návrh bol dostatočne určitý a obsahoval všetky náležitosti, pretože takéto podanie možno opraviť v lehote určenej súdom, ktorá sa do lehoty na podanie návrhu nezapočítava... Návrh tak bol podaný v lehote podľa § 165 ods. 1 O. s. p. a pokiaľ sa súdu zdal nesprávny, neúplný alebo nezrozumiteľný, bolo jeho povinnosťou sťažovateľa vyzvať na jeho doplnenie a toto doplnenie akceptovať ako včas podaný návrh. Sťažovateľ navyše poukazuje na skutočnosť, že súd mal v zmysle § 43 ods. 2 O. s. p. návrh v prípade jeho nedoplnenia odmietnuť a nebol v žiadnom prípade oprávnený ho z dôvodov jeho neurčitosti zamietnuť.“

Vo vzťahu k dodržaniu lehoty na podanie sťažnosti sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že jeho predchádzajúca sťažnosť doručená ústavnému súdu 9. mája 2009 bola odmietnutá ako neprípustná uznesením sp. zn. I. ÚS 184/09 z 9. júla 2009 z dôvodu, že bola predčasne podaná, keďže v predmetnej veci podal aj dovolanie. V odôvodnení označeného uznesenia ústavný súd okrem iného uviedol: „... Ústavný súd zaujal preto názor (podobne napr. I. ÚS 169/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu.“

Dovolanie sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) odmietol uznesením sp. zn. 2 Cdo 250/09 z 30. novembra 2009.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jeho „základných práv... garantovaných mu čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 Európskeho dohovoru o výkone práv detí, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18. novembra 2008, sp. zn. 3 Co 353/07, 3 Co 311/08 ako aj rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 2. 5. 2007, sp. zn. 23 C 68/05 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie“. Sťažovateľ tiež žiada, aby mu ústavný súd priznal úhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 292,38 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny, ako aj svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí a tiež podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 353/07, 3 Co 311/08 z 18. novembra 2008 a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 23 C 68/05 z 2. mája 2007.

1. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru, Dohovoru o výkone práv detí a Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom okresného súdu sp. zn. 23 C 68/05 z 2. mája 2007

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten

orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

V danom prípade mohol sťažovateľ namietať porušenie svojich základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru, Dohovoru o výkone práv detí a Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým rozsudkom okresného súdu odvolaním (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru, Dohovoru o výkone práv detí a Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 353/07, 3 Co 311/08 z 18. novembra 2008

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní

príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ústavný súd považoval za potrebné tiež poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Uvedenými právnymi názormi sa ústavný súd riadil aj pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich ústavou garantovaných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Z obsahu sťažnosti, sťažovateľom priloženej dokumentácie, ako aj z obsahu príslušného súdneho spisu, ktorý si ústavný súd na účely tohto konania vyžiadal od okresného súdu, vyplýva, že sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 23 C 68/05 z 2. mája 2007 namietal najmä výrok tohto rozsudku, ktorým okresný súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá ich zároveň bude zastupovať a bude spravovať ich majetok, ako aj výrok tohto rozsudku o úprave jeho styku s nimi, podľa ktorého má právo stretávať sa s nimi každý víkend v párnom týždni od piatku od 18.00 h do nedele do 18.00 h s poukazom na to, že styk s maloletými deťmi by mal byť upravený čo najširšie. Zároveň sťažovateľ v odvolaní namietal aj odôvodnenie rozsudku

v časti týkajúcej sa rozvodu manželstva a navrhol, aby odvolanie bolo opravené. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach potvrdil a návrh sťažovateľa na opravu dôvodov rozsudku zamietol.

Z obsahu sťažnosti adresovanej ústavnému súdu vyplýva, že podľa názoru sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom porušil ním označené základné práva podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru, Dohovoru o výkone práv detí a Dohovoru o právach dieťaťa predovšetkým tým, že

a) potvrdil a akceptoval výrok rozsudku prvého stupňa v časti o zverení oboch maloletých detí do starostlivosti navrhovateľky, a to napriek tomu, že maloletá M. prejavila počas znaleckého dokazovania neochotu bývať trvalo u matky (ďalej len „námietka zverenia maloletých detí do starostlivosti navrhovateľky“),

b) potvrdil, a teda akceptoval výrok rozsudku súdu prvého stupňa v časti o jeho styku s maloletými deťmi v minimálnom rozsahu, pričom styk v širšom rozsahu ponechal na dohodu medzi rodičmi (ďalej len „námietka úpravy styku s maloletými deťmi“),

c) zamietol jeho návrh na opravu dôvodov rozsudku, čím „*mu bola odňatá možnosť konať pred súdom*“ (ďalej len „námietka opravy dôvodov rozsudku“).

Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti posúdiť, či medzi odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu v častiach týkajúcich sa uvedených námietok a sťažovateľom označenými základnými právami podľa ústavy a listiny a právami podľa dohovoru, Dohovoru o výkone práv detí a Dohovoru o právach dieťaťa existuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie zakladala opodstatnené dôvody na vyslovenie ich porušenia.

K námietke zverenia maloletých detí do starostlivosti navrhovateľky

V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd vo vzťahu k odvolacej námietke sťažovateľa týkajúcej sa zverenia maloletých detí do starostlivosti navrhovateľky najmä uviedol:

„Pokiaľ ide o zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky aj odvolací súd prihliadal na závery znaleckého dokazovanie v predmetnom konaní. Záver znaleckého

posudku znalca PhDr. Š. M. jasne zaujíma stanovisko pokiaľ ide o vzťahy medzi rodičmi a oboma deťmi, ako aj jasne zaujíma stanovisko, ktorý z rodičov je schopný zabezpečiť najpriaznivejšie podmienky pre zdarný vývoj oboch detí. Kvalitnejšie osobnostné predpoklady pre výchovu má navrhovateľka – matka maloletých detí, aj keď znalecký posudok v závere potvrdil, že i otec maloletých detí má taktiež všetky predpoklady k tomu, aby úspešne výchovne vplýval na svoje maloleté deti. Obaja rodičia majú dobré a relatívne porovnateľné osobnostné predpoklady pre starostlivosť o svoje maloleté deti. Za výhodnejšie výchovné prostredie pre maloleté deti však považuje t. č. prostredie u matky.

Na základe podrobnej analýzy výsledkov psychologického vyšetrenia matky bolo konštatované, že v jej osobnostnej štruktúre vystupuje do popredia citová zrelosť, sila superega, konzervativistické tendencie a intenzívny vnútorný život s bohatou imagináciou. Štruktúra jej osobnosti jej dáva potrebné predpoklady na to, aby vo vzťahu k nim i naďalej fungovala ako saturujúci, resp. ženský vzor.

Pokiaľ ide o odporcu bolo poukázané na jeho emocionálnu stabilitu a adaptabilitu. Je ctižiadostivý, má vysoké aspirácie, z ktorých rezultuje tendencia k sebakresadzovaniu. Významná je tendencia k účelnému a prispôsobivému správaniu.

Maloletá M. je citovo viazaná rovnakou mierou na matku a otca. Významne je pozitívne viazaná aj na mladšiu sestru K. V rozhovoroch vykonaných v rámci znaleckého dokazovania sa ukázalo, že nepreferuje ani jedného z rodičov.

Pokiaľ ide o K. citovo je pozitívne viazaná na oboch rodičov, avšak s výraznou preferenciou matky. Vzťah k staršej sestre M. je takisto veľmi pozitívny.

Vzhľadom na uvedené vyššie odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné, aby sa situácia u oboch detí stabilizovala a aby nadobudli istotu, ktorá bola u oboch otrasená vzťahmi účastníkov konania. Pre obe deti išlo v čase rozvodu a aj v čase po rozvode o problémové obdobie. Je nesporné, že obe prežívajú neistotu pokiaľ ide o vzťahy medzi rodičmi. Bolo by preto nevhodné, aby došlo k prípadnému zvereniu detí nie jednému z rodičov a bola im spôsobená trauma narušením súrodeneckých vzťahov. Odvolací súd preto v časti zverenia oboch detí do osobnej starostlivosti matky sa stotožnil s rozsudkom súdu prvého stupňa.

Je nesporné, že vzťahy medzi účastníkmi konania sú veľmi narušené, ktoré sťažujú ich komunikáciu. Preto odvolací súd považoval za vhodné aj pokiaľ ide o zastupovanie detí

a spravovanie ich majetku za vhodné, aby pre obdobie priamo nadväzujúce na rozvod manželstva tieto úkony vykonával iba jeden z rodičov. Ak sa časom vzťahy medzi účastníkmi upokoja a opadnú vášne, ktoré spôsobil ich rozvod nie je vylúčené, aby došlo k zmene tohto rozhodnutia.“

Vo vzťahu k uvedenej námietke sťažovateľa ústavný súd považoval za vhodné oboznámiť sa aj s príslušnou časťou odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorej sa najmä uvádza:

„Čo sa týka úpravy výkonu rodičovských práv k maloletým deťom, súd vychádzal jednak z výsledkov znaleckého dokazovania, v ktorom znalec ustálil, že za vhodnejšie výchovné prostredie pre maloleté deti považuje prostredie u matky, ako aj z rozhodnutia tunajšieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 34/05 (predmetom tohto konania bolo rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností účastníkov konania na čas do ich rozvodu, pričom okresný súd rozsudkom č. k. 13 P 34/05-139 zo 14. septembra 2006 okrem iného rozhodol o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti navrhovateľky, pozn.), ktoré predchádzalo bezprostredne rozhodnutiu súdu v rozvodom konaní.

Navrhovateľka má vytvorené všetky podmienky pre kvalitnú výchovu detí, pričom ale súd považuje za nutné dať do pozornosti, že aj odporca a prostredie u odporcu spĺňajú všetky predpoklady riadnej výchovy maloletých detí. Avšak nakoľko je súd názoru, že úprava výkonu rodičovských práv podľa návrhu odporcu, teda rozdelením maloletej M. a K. s tým, že odporca prejavil záujem o starostlivosť o M., s ktorou má intenzívnejší vzťah, by bola na ujmu detí, ktorým by bola ubraná možnosť vyrastať spolu v rovnakom prostredí a formovať súrodenecký vzťah, vyhovel návrhu navrhovateľky a obidve maloleté deti zveril do jej osobnej starostlivosti.“

Z citovaného vyplýva, že závery krajského súdu (ako aj okresného súdu) vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa zverenia maloletých detí do starostlivosti navrhovateľky sú podrobne odôvodnené a nemožno ich v žiadnom prípade považovať za arbitrárne, a preto sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

K námiatke úpravy styku s maloletými deťmi

Vo vzťahu k tejto odvolacej námiatke sťažovateľa krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku najmä uviedol:

«V prípade zverenia detí do výchovy jedného z rodičov závery znaleckého posudku navrhovali určenie styku s druhým rodičom, ktorému deti nebudú zverené každý druhý víkend od piatku poobede do nedele do večera, jedno poobedie v týždni, v ktorom nebudú s ním tráviť víkend a alikvotnú časť prázdnin a sviatkov.

Súd prvého stupňa určil styk otca s deťmi len počas víkendov v párnom týždni. Odvolací súd aj v tejto časti rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za správne. Je predpoklad, že vzťahy medzi rodičmi a deťmi, ako aj vzájomne medzi účastníkmi sa budú stabilizovať. Pokiaľ ide o prípadné určenie styku detí aj počas prázdnin a sviatkov je vhodnejšie aj napriek určeniu styku na každý druhý víkend, ak sa o týchto účastníci vzájomne dohodnú mimo rozhodnutia súdu. Nebudú tak časovo viazaní na presné obdobia a hodiny (tak ako napr. navrhoval odporca vo svojom odvolaní), ktoré by mohli opäť vyvolávať iba stresové situácie jednak rodičom a tiež deťom. Prípadne voľnejšie dohodnutie dovolenky cez letné prázdniny aj v prípadnom dlhšom časovom období a nebyť viazaný na presné časy umožní obom účastníkom lepšie si zorganizovať tento čas pri zabezpečení aj prípadných zájazdov, ktoré nemusia vždy korešpondovať s určeným časovým rozsahom v určení styku rozhodnutím súdu. Tieto skutočnosti sa vzťahujú aj na jarne prázdniny a zimné prázdniny a sviatky. Obaja rodičia by si mali uvedomiť, že by nemali „trestať“ svoje deti za to, že si prestali rozumieť. Deti majú veľmi dobrý vzťah k obom rodičom. Oboch rodičov majú radi bez ohľadu na to čo sa medzi rodičmi stalo a preto tieto vzťahy sú povinní vzájomne v deťoch upevňovať. Bude potrebné, aby obaja rodičia nepresadzovali svoje osobné záujmy ale snažili sa ohľadom styku konať v záujme oboch detí.»

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu poukazoval na rozpor citovaných záverov krajského súdu s inou časťou odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej krajský súd konštatoval, že „vzťahy medzi účastníkmi konania sú veľmi narušené, ktoré sťažujú ich komunikáciu“, čo podľa jeho názoru znemožňuje vzájomnú dohodu rodičov o širšom rozsahu jeho styku s maloletými deťmi, čo mu v konečnom dôsledku znemožňuje podieľať sa v primeranom rozsahu (rozumej v rozsahu garantovanom

označenými ustanoveniami ústavy a listiny, ako aj príslušných medzinárodných zmlúv, pozn.) na výchove jeho vlastných detí.

Aj keď uvedenej argumentácii sťažovateľa nemožno uprieť racionálny základ, nemôže vytvárať podľa názoru ústavného súdu dostatočný základ na to, aby mohli byť citované závery krajského súdu označené ako nesúladne s obsahom sťažovateľom označených základných práv garantovaných ústavou a listinou, ani s obsahom práv garantovaných Dohovorom o výkone práv detí a Dohovorom o právach dieťaťa. Je totiž aj v záujme maloletých detí, aby sa vzťahy ich rodičov v období po rozvoze manželstva stabilizovali tak, aby boli schopní dohody o širšom rozsahu styku sťažovateľa s maloletými deťmi, ako je uvedené v príslušnom výroku napadnutého rozsudku okresného súdu potvrdeného odvolacím súdom. V tom treba vidieť „výchovný“ vplyv napadnutého rozsudku krajského súdu na účastníkov konania, ktorého naplnenie je nepochybne v záujme maloletých detí. Navyše, ak v ďalšom období k dohode o širšom rozsahu stykov sťažovateľa s maloletými deťmi medzi rodičmi nedôjde, sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby sa novým návrhom podaným príslušnému okresnému súdu domáhal zmeny úpravy svojho styku s maloletými deťmi.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd aj vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa považuje závery vyjadrené v rozsudku krajského súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

Sumarizujúc svoje závery k námietkam sťažovateľa o zverení maloletých detí do starostlivosti navrhovateľky a o úprave styku s maloletými deťmi ústavný súd konštatoval, že príslušné závery krajského súdu vyjadrené v napadnutom rozsudku sú zlučiteľné s obsahom základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj s obsahom práv podľa dohovoru, Dohovoru o výkone práv detí a Dohovoru o právach dieťaťa označených sťažovateľom, čo zakladá dôvod na odmietnutie časti sťažnosti týkajúcej sa týchto sťažnostných námietok sťažovateľa ústavným súdom z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

K námietke opravy dôvodov rozsudku

Postup, ktorým krajský súd v napadnutom rozsudku zamietol návrh sťažovateľa opraviť dôvody rozsudku, sám sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu označil ako postup, ktorým „*mu bola odňatá možnosť konať pred súdom*“. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal možnosť túto námietku proti postupu súdov konajúcich v jeho veci uplatniť prostredníctvom dovolania, t. j. mal k dispozícii právny účinný právny prostriedok ochrany jeho ústavou garantovaných práv v rámci sústavy všeobecných súdov.

Zo spisovej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ využil možnosť danú mu § 237 písm. f) OSP a podal dovolanie proti označenému rozsudku krajského súdu, pričom v dovolaní uplatnil v zásade obdobnú argumentáciu ako v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 250/2009 z 30. novembra 2009 tak, že dovolanie odmietol. Ústavný súd sa oboznámil s argumentáciou obsiahnutou v označenom uznesení najvyššieho súdu a stotožnil sa s ňou. Na tomto základe ústavný súd odvolávajúc sa na závery uvedené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 250/2009 z 30. novembra 2009 konštatoval, že postupom krajského súdu, ktorý viedol k zamietnutiu návrhu sťažovateľa na opravu dôvodov rozsudku súdu prvého stupňa, nemohlo dôjsť k porušeniu ním označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru, Dohovoru o výkone práv dieťaťa a Dohovoru o právach dieťaťa, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. V tejto súvislosti ústavný súd navyše podotýka, že sťažovateľ nenamietal porušenie svojich ústavou garantovaných práv označeným uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa napadnutého rozsudku krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2010